

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת אימאן חיטיב יאסין

פ/25/6746

הצעת חוק הבטחת קשר בין ילדים והוריהם, התשפ"ו-2026

- מטרה
1. מטרתו של חוק זה להבטיח את זכותם של כל ילדה וילד לקשר עם הוריהם, בהתאם ובכפוף לעקרון טובת הילד ולעקרונות אמנת האומות המאוחדות בדבר זכויות הילד.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- "בית משפט" – בית משפט לענייני משפחה, ובלבד ששופטים שידונו בבקשות לפי חוק זה יעברו הכשרה מיוחדת לעניין הליכים לפי חוק זה ;
- "בקשה להבטחת קשר" – בקשה להבטחת קשר בין ילד להורה, המוגשת לבית המשפט כבקשה לסעד דחוף במסגרת בקשה ליישוב סכסוך, או במסגרת תובענה עיקרית בעניין סכסוך משפחתי שתלויה ועומדת בבית המשפט, או כבקשה דחופה לאחר שנקבעו הסדרי קשר או זמני שהות, שעולה ממנה כי קיים חשש לפגיעה בקשר, לרבות אי-קיומם של הסדרי ראייה רציפים או הפרה ממשית של הסדרי קשר או זמני שהות שנקבעו בהסכם הורות או בהסדר הורות ;
- "הסדר הורות" – הסדר שקבע בית המשפט בדבר הסדרי קשר וזמני שהות של הורים החיים בפירוד ;
- "הסכם הורות" – הסכם בין הורים החיים בפירוד בדבר הסדרי קשר וזמני שהות שאושר בידי בית המשפט ;
- "ילד" – ילד שטרם מלאו לו 18 שנים ;
- "מומחה לעניין קשר הורה ילד" – פסיכולוג או עובד סוציאלי, שעבר הכשרה בנושא קשר בין ילדים להוריהם, בזיהוי ובטיפול במקרים של קשיים בקיום הקשר, סירוב לקשר או נתק בין ילד להורה, ושיש לו ניסיון של חמש שנים לפחות בטיפול במשפחה או בילדים ;
- "עובד סוציאלי לעניין סדרי דין" – עובד סוציאלי שמונה לפי חוק הסעד (סדרי

דין לעניין קטינים, חולי נפש ונעדרים), התשט"ו–1955¹;

"רשם ייעודי" – רשם של בית המשפט שעבר הכשרה מיוחדת לעניין הליכים לפי חוק זה;

"תקופת עיכוב ההליכים" – כמשמעותה בחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), התשע"ה–2014².

3. הזכות לקשר
לכל ילד הזכות לקיים קשר ישיר, תקין וסדיר עם כל אחד מהוריו, בכפוף לעקרון טובת הילד.

4. דיון בבקשה להבטחת קשר
(א) בית המשפט יקיים דיון בבקשה דחופה להבטחת קשר בין הורה לילד בתוך 14 ימים, אלא אם מצא כי קביעת דיון במועד האמור נוגדת את טובת הילד ואת קידום הטיפול בהליך; החלטה כאמור תהיה מנומקת ותינתן תוך 14 ימים ממועד הגשת הבקשה.

(ב) מצא בית המשפט כי המתנה לתום תקופת עיכוב ההליכים או לקביעת הסדרי קשר וזמני שהות בתובענה העיקרית, לפי העניין, יגרמו נזק של ממש לילדים או להוריהם, רשאי הוא לקבוע זמני שהות באופן זמני וכן רשאי הוא להורות על נקיטה באמצעי כמפורט להלן:

(1) הפניה לעובד סוציאלי לעניין סדרי דין או ליחידת הסיוע שליד בית המשפט כדי לקבל את התייחסותם לקשר בין ההורים לילד, הסיבות לקשיים בקשר והדרכים המומלצות להבטחת הקשר, לרבות לאחר שמיעת הילד;

(2) מינוי צד שלישי מוסכם אשר ילווה את ההורים במימוש זמני השהות לפי הסדר או הסכם ההורות, לרבות קביעה בעניין ההוצאות הכרוכות בכך;

(3) מינוי מומחה לעניין קשר הורה–ילד לשם הגשת חוות דעת בדבר הקשר בין ההורים לילד, הסיבות לקשיים בקשר והדרכים המומלצות להבטחת הקשר, לרבות קביעה בעניין ההוצאות הכרוכות בכך;

(4) חיוב הורה בתשלום קנס בשל הפרת הסדר או הסכם הורות שנקבע או אושר על ידי בית המשפט, או בתשלום פיצויים לילד או להורה השני, לרבות פיצויים בשל נזק שנגרם למי מהם; בית המשפט יהיה רשאי לקבוע סכומים עיתיים ומדורגים של קנסות כאמור

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 126.
² ס"ח התשע"ה, עמ' 116.

בהתחשב במשך ההפרה ובנסיבותיה ;

(5) חיוב הורה להשתתף בהדרכה או בטיפול מקצועי על ידי גורם שיקבע בית המשפט, ולשאת בהוצאות הכרוכות בכך, וכן לקבוע קנס שיוטל על הורה בשל סיכול או הפרעה לקיום ההדרכה או הטיפול כאמור ;

(6) הפניה לקיום הסדרי קשר במרכז קשר הורים-ילדים, לאחר שקיבל חוות דעת של גורם מקצועי טיפולי, אם קיים חשש לאלימות או לסיכון של הילד במפגש עם ההורה.

(ג) בבקשה דחופה להבטחת קשר שעולה ממנה הפרה ממשית של הסדרי קשר או זמני שהות שנקבעו בהסדר או בהסכם הורות, יהיה בית המשפט רשאי, אם שוכנע שהדבר דרוש להבטחת הקשר ובכפוף לטובת הילד, לשנות באופן זמני את ההסדרים שנקבעו בהסדר או בהסכם ההורות כאמור, וכן רשאי הוא להורות על נקיטה באמצעי כמפורט בסעיף קטן (ב), ולהעביר את ההליך לרשם ייעודי על מנת שיפעיל את הסמכויות הנתונות לו לשם אכיפת הסדר או הסכם הורות.

(ד) (1) בית המשפט הדין בבקשה להבטחת קשר ייתן לילד שמלאו לו תשע שנים, הזדמנות להישמע בפניו או בפני יחידת הסיוע, בהתאם לגילו ולמידת בגרותו, אלא אם כן סבר, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, שממוש זכותו של הילד להישמע יגרום לו נזק העולה על הפגיעה שתיגרם משלילתה.

(2) בית המשפט רשאי לאפשר לילד שטרם מלאו לו תשע שנים להישמע בפניו או בפני יחידת הסיוע, אם סבר שהדבר ניתן לאור מידת בגרותו וכי לא יהיה בכך כדי לגרום לו נזק העולה על הפגיעה שתיגרם מהשמיעה כאמור.

(ה) עובד סוציאלי לעניין סדרי דין, יחידת סיוע, מרכז קשר הורים-ילדים, צד שלישי מוסכם, מומחה לעניין קשר הורה-ילד או גורם מטפל אחר שאליהם הפנה בית המשפט או שמונו על ידי בית המשפט לפי סעיף זה, ידווחו לבית המשפט על התקדמות התהליך שעליו הורה בית המשפט ; דיווח גורם כאמור על סיכול או הפרעה של ממש לקיום ההוראות, יהיה בית המשפט רשאי, בין היתר, להטיל קנס על הורה שסיכל או הפריע כאמור.

(ו) בית המשפט יקבע דיוני מעקב אחר ביצוע הוראותיו ולשם הבטחת הקשר.

5. אכיפת הוראות רשם ייעודי יהיה רשאי לפעול לאכיפת הוראות להבטחת קשר שנתן להבטחת קשר בידי רשם ייעודי

- (א) רשם ייעודי יהיה רשאי לפעול לאכיפת הוראות להבטחת קשר שנתן בית המשפט לפי סעיף 4, והוא יהיה רשאי לשם כך, בין היתר:
- (1) לקבוע מועדי ביצוע ודרכי ביצוע;
 - (2) להטיל עיקול על נכס או להורות על תפיסת נכס לשם גביית קנס או תשלום פיצויים;
 - (3) להזמין הורה או צד שלישי בגיר הנוגע בדבר לשם בירור עובדות או לשם מסירת מידע הנדרש לבירור העניין;
 - (4) להורות בצו על הבאת הורה או צד שלישי כאמור בפסקה (3) שסירב להתייצב.

(ב) הרשם יקבע דיוני מעקב ככל הנדרש עד לקיום ההחלטה להבטחת הקשר שנתן בית המשפט.

(ג) סבר הרשם כי בנסיבות העניין מוצדק לשנות את החלטת בית המשפט או לנקוט אמצעים נוספים, או כי אכיפת ההוראות שנקבעו על ידי בית המשפט אינה לטובת הילד, יחזיר את העניין לדיון בפני בית המשפט, שיקיים דיון בעניין בתוך 14 ימים לכל היותר.

(ד) החלטת הרשם ניתנת לערעור לפני בית המשפט שבו הוא משמש רשם, ורשאי בית המשפט לדון בו בשופט אחד.

6. ביצוע ותקנות שר המשפטים ממונה על חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

7. תיקון חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, התשכ"ב-1962³, בסעיף 19, בסופו המושפטי והאפוסטרופסות המושפטיים

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק נועדה לתת מענה לאחד המשברים המורכבים והכואבים ביותר במערכת דיני המשפחה בישראל – הפגיעה בזכותם של ילדים לקשר עם הוריהם בעקבות סכסוכי גירושים, סכסוכי משמורת או מצבים של ניכור. בשנים האחרונות גוברות העדויות לכך שהמערכות הקיימות – בתי המשפט לענייני משפחה, לשכות הרווחה, יחידות הסיוע והמסגרות הטיפוליות – אינן מצליחות לספק כלים יעילים, מהירים ומותאמים למצבים שבהם קשר בסיסי בין הורה לילדו נפגע או נקטע. התוצאה היא מאות ואלפי

³ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

ילדים שנמצאים בניתוק ארוך מהורה משמעותי בחייהם, הורים שמאבדים קשר ללא סיבה מבוססת או על רקע מניפולציות של הצד השני, והחלטות משפטיות שמתקבלות לעיתים רק לאחר חודשים ארוכים – זמן שבו הקשר כבר ניזוק באופן בלתי הפיך.

הצעת החוק נועדה להתמודד עם כשל מרכזי: היעדר מנגנון חירום משפטי-טיפולי שיכול להתערב באופן מיידי כאשר מתגלה פגיעה בקשר. כיום, גם כאשר יש הפרת הסדרי קשר או סירוב עקבי של קטין להיפגש עם אחד מהוריו, ההורה נדרש לעבור הליכים ממושכים, לעיתים תחת עיכוב הליכים מחויב בחוק ולעיתים נדרש להתמתין חודשים רבים עד לקבלת החלטה. בתקופה זו הנתק מעמיק והילד משלם את המחיר הרגשי וההתפתחותי הכבד ביותר. בהצעת חוק זו מוצע להסיר את החסמים האלו וליצור מסלול חירום מעשי שיכול להוביל להתערבות מקצועית ומשפטית בתוך ימים – ולא חודשים.

הצעת החוק מעגנת לראשונה בחקיקה את זכותו של כל ילד בישראל לקשר סדיר וישיר עם שני הוריו, בהלימה מלאה עם אמנת האו"ם לזכויות הילד ועם עקרון טובת הילד כעקרון על. היא מציבה את אחריות המדינה להבטיח את מימוש הזכות, ולא להותיר אותה בידי פרשנויות משתנות של מערכת המשפט או בידי כשלים מערכתיים. לשם כך מוצע לקבוע מנגנונים חדשים של מענה מהיר: דיון חובה בתוך 14 ימים בכל בקשה דחופה להבטחת קשר, סמכויות מיוחדות לבית המשפט לקבוע זמני שהות זמניים גם בזמן עיכוב הליכים, וכן כלים אפקטיביים הכוללים מינוי גורם צד שלישי שילווה את המפגשים, מינוי מומחה קשר הורה-ילד, חיוב בטיפול או הדרכה, הטלת קנסות על הפרת הסדרים ואף פיצויים לילד או להורה שנפגע מההפרה.

בנוסף, מוצע ליצור תפקיד חדש במערכת המשפט – רשם ייעודי לענייני קשר הורה-ילד, שתפקידו לאכוף החלטות במהירות ולפקח ברציפות על קיום הסדרי הקשר. בכך מוצע לראשונה מסלול אכיפה מותאם, שמזוהה כי אכיפה בהליכי משפחה אינה דומה לאכיפה בהוצאה לפועל או בהליכים כספיים והיא דורשת מעורבות מקצועית ואנושית שמבינה את המורכבות הנפשית של הילדים וההורים.

רכיב משמעותי נוסף שמוצע בהצעת חוק הוא קביעת מסגרת מקצועית ברורה. הצעת החוק מחייבת כי שופטים שידונו בתיקים אלו יעברו הכשרה ייעודית, וכן קובעת מי יכול לשמש מומחה לקשר הורה-ילד ומגדירה את הכשרתו וניסיונו. הכרה זו בצורך המקצועי משקפת את ההבנה שהתחום רגיש במיוחד ומחייב מומחיות אמיתית בזיהוי קשר שנפגע מסיבות טבעיות, לעומת קשר שנקטע בשל מניפולציה או ניכור.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/6440).

הצעת החוק זהה לפ/25/6440 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בסיוון התשפ"ו (01.06.2026)